

AVOKATI I POPULLIT

Adresa: Bulevardi "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. *Ky/L15-2* Prot.
Nr. Dok. 201900092/2

Tiranë *12/03/2019*

Lënda : *Rekomandime për inspektimin e bërë në Komisariatin e Policisë "Nënë Tereza" Rinas .*

Drejtuar : **Z. Përparim Dema**
Shef i Komisarariatit të Policisë Kufitare "Nënë Tereza"

RINAS

Për dijëni : **Znj. Enkeleda Toska**
Drejtor i Drejtorisë Vendore të Policisë Kufitare dhe Migracionit

TIRANË

I nderuar zoti Dema,

Avokati i Popullit, në rolin e Mekanizmit Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës, në vijim Mekanizmi Kombëtar¹, bazuar në nenin 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, kreu një inspektim në Komisariatin e Policisë Kufitare "Nënë Tereza" Rinas .

Inspektimi u krye në datën 25.09.2018, sipas një Plani Inspektimi të miratuar më parë nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin Z. Alfred Koçobashi, Z. Genci Tërpo dhe Znj. Nertila Qafzezi, me detyrë Nd/Komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës.

Inspektimi kishte si qëllim verifikimin e respektimit të të drejtave të qytetarëve shqiptar dhe të huaj që hyjnë e dalin në Aeroportin "Nënë Tereza" Rinas, të personave të riatdhesuar nga policitë e vendeve të tjera, monitorimin e sjelljes së punonjësve të policisë me qytetarët dhe të kushteve të qëndrimit të tyre, referuar standardeve të përcaktuara në ligjin nr.108/2014, "Për Policinë e Shtetit", Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.1102, datë 07.11.2017, për miratimin e procedurës

¹ Neni 74/1 i ligjit nr. 8328, datë 16.04.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve", i ndryshuar.

standarde “Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, evidentimi dhe zgjidhja e kërkesë/ankesave të tyre”, si dhe zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimeve të mëparshme.

Avokati i Popullit, pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues dhe nivelin e zbatimit të rekomandimeve të lëna nga inspektimi i mëparshëm, ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t’ju parashtojë konkluzionet përfundimtare, duke ju referuar si më poshtë vijon:

Shënime paraprake

Në përputhje me metodologjinë e zhvillimit të inspektimit në institucionet ku mbahen dhe trajtohen shtetas të privuar nga liria, grupi i punës u takua me shefin e Komisarariatit Z. Përparim Dema, i cili u vu në dijeni lidhur me qëllimin e inspektimit.

Në vijim të takimit, shefi i Komisarariatit informoi grupin e inspektimit, mbi masat e marra për realizimin e rekomandimeve të lëna nga Avokati i Popullit inspektimin e mëparshëm, lidhur me përmirësimin e kushteve sipas procedurave standarde të ambienteve të shoqërimit të këtij Komisaritati. Ai informoi se ishte parashikuar ndërtimi i godinës së re të këtij Komisaritati dhe për këtë na vuri në dispozicion dy shkresa informuese.²

Grupi inspektues, pasi mori informacionin e nevojshëm lidhur me qëllimin e inspektimit, vijoi takimin me punonjësit e policisë të zyrës së informacionit dhe të tjerë që u ndodhën në këtë Komisaritat. Theksojmë se, shefi i komisarariatit dhe punonjësit e policisë u treguan bashkëpunues dhe transparentë gjatë komunikimit dhe inspektimit, që zhvilloi grupi inspektues në ambientet e këtij Komisaritati.

Grupi i punës në vijim inspektoi ambientet e shoqërimit, disa zyra të punonjësve të policisë, si dhe u njoh me dokumentacionin përkatës ku pasqyroheshin veprimet e kryera me personat e shoqëruar dhe të arrestuar apo ndaluar.

Nga informacioni i grumbulluar në vend gjatë kryerjes së inspektimit, rezultoi se gjëndja faktike e ambientit të shoqërimit ishte e pa ndryshuar krahasuar me inspektimin pararendës, ballafaquar me standardet e parashikuara në aktet normative dhe dokumentet ndërkombëtare, për respektimin e të drejtave të qytetarëve shqiptar dhe të huaj që hyjnë e dalin në Aeroportin “Nënë Tereza” Rinas, të personave të riatdhesuar nga policitë e vendeve të tjera, të shoqëruar, ndaluar/arrestuar brenda këtyre ambienteve.

Ndërkohë u konstatua se ishin zbatuar rekomandimet për riparimin dhe vënien në funksion të të gjitha kamerave të sigurisë të instaluara në këtë Komisaritat dhe pajisjen me kopje të proces-verbalit të mbajtur nga punonjësit e policisë për secilin person të rikthyer në të cilin të pasqyrohen shkaqet e kthimit dhe kohëzgjatjen e penalteteve si rezultat i shkeljeve të rregullave Shengen.

Në përfundim të inspektimit grupi monitorues konstatoi se, megjithëse në Komisariatin e Policisë Kufitare “Nënë Tereza” Rinas ishin marrë disa masa për përmirësimin e standardeve lidhur me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar dhe të personave të

² Nr. 448 prot., datw 23.02.2018 dhe nr. 1346 prot., datë 02.07.2018, drejtuar Tiranë International Airport Rinas.

arrestuar/ndaluar, nisur nga kushtet aktuale vazhdonin të ishin të pranishme disa problematika dhe më konkretisht:

Ambientet e shoqërimit dhe kushtet e tyre

Në Komisariatin e Policisë “Nënë Tereza” Rinas ambienti i shoqërimit nuk ishte ndërtuar sipas parashikimeve të bëra në ligjin nr. 108/2014, “Për Policinë e Shtetit” dhe në Aktin për procedurat standarde: “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr. 306, dt. 31.03.2016, me sipërfaqe dhe hapësira të bollshme për qëndrim, si dhe të ndara më vete për femrat, meshkujt madhorë dhe të miturit.³

Në këtë Komisariat kishte vetëm një dhomë shoqërimi, e cila ndodhej në katin e parë të ndërtesës së Komisariatit brenda territorit të këtij institucioni. Dhoma ishte e bollshme për qëndrim, me dritare e cila lejonte ajrim dhe ndriçim natyral, si dhe kishin ndriçim nga rrjeti elektrik. Ajo ishte e pastër, por e palyer. Dhoma ishte e pajisur me orënditë e nevojshme, si tavolina dhe karrige për qëndrimin ulur të shtetasve të shoqëruar. Dhoma e shoqërimit nuk kishte sistem ngrohje. Në korridorin e godinës, afër ambientit të shoqërimit, kishte një tualet, i cili përdorej nga të shoqëruarit.

Ambientet e qëndrimit të shtetasve të riatdhesuar

Në këtë komisariat riatdhesohen në mënyrë periodike nga shtetet e tjera shtetas shqiptarë. Për këtë kategori personash ishin përshtatur dy ambiente qëndrimi. Ambienti i parë ishte vetëm për personat që riatdhesoheshin nga Anglia, për të cilin shteti anglez i paguante qeranë konçensionarit të aeroportit. Ky ambient ndodhej brenda territorit të aeroportit dhe i shkëputur nga ambientet e komisarariatit. Ambienti ishte me hapësirë dhe kushte të përshtatshme për qëndrimin e qytetarëve. Ndërsa ambienti tjetër, i cili përdorej për qëndrimin e shtetasve që riatdhesoheshin nga vendet e tjera, ishte pranë godinës së komisarariatit. Sipas drejtuesit të policisë, në këtë ambient mund të qëndrojnë ulur deri 30 persona, por numri i tyre shkon sipas rastit deri në 40 persona në të njëjtën kohë.

Grupi i punës konstatoi se sipërfaqja e tij ishte rreth 25 m², kishte 13 karrige për të qëndruar ulur dhe një tualet. Kishte ndriçim natyral dhe artificial nëpërmjet energjisë elektrike, por dritaret ishin të pahapshme. Duke iu referuar hapësirës, numrit të karrigeve dhe mungesës së ajrimit, ky ambient nuk ishte i përshtatshëm për mbajtje shtetasit e riatdhesuar, numri i të cilëve sikurse përshkruam edhe më lartë është i konsiderueshëm. Gjithashtu në këtë komisariat kishte një ambient që shërbente si për akomodimin e femrave ashtu dhe për familjarët e riatdhesuar, i cili ishte i pajisur me dy divanë për qëndrimin ulur, si dhe një tualet.

Ambientet e qëndrimit në këtë godinë ishin të pajisura me kamera dhe monitoroheshin për 24 orë.

Personat e riatdhesuar regjistroheshin në librin përkatës dhe intervistoheshin të gjithë nga punonjësit e policisë të këtij Komisaritati. Ndërkohë ndaj tyre bëheshin edhe verifikime nëpërmjet organeve të policisë sipas vendbanimit përkatës. Sipas, punonjësve

³ Kreu VI, pika 3 e procedurave standarde.

të policisë, koha e qëndrimit në komisariat të këtyre personave shkonte deri në 4 orë. Ky fakt u provua edhe nga pyetja e personave që ndodheshin aty në momentin e inspektimit.

Përveç sa më sipër, u konstatua se edhe ambientet e punës së punonjësve të policisë ishin të kufizuara dhe jo komode për të kryer me efikasitet detyrat e tyre ligjore.

Sjellja e punonjësve të policisë gjatë komunikimit me qytetarët

Gjatë kohës së inspektimit në këtë komisariat u monitorua edhe sjellja e punonjësve të policisë gjatë komunikimit me qytetarët e ndryshëm, si shtetasit shqiptarë të riatdhesuar nga vendet e tjera, ashtu edhe me qytetarët shtetas shqiptarë dhe të huaj që hynin e dilnin në Aeroportin “Nënë Tereza” Rinas. Nga monitorimi dhe pyetja e disa prej qytetarëve të riatdhesuar dhe të disave prej atyre që hynin dhe dilnin nga aeroporti u konstatua se punonjësit e policisë komunikonin në mënyrë korrekte dhe me etikë me ta, duke i trajtuar me respekt e dinjitet. Ne gjykojmë se kjo mënyrë sjelljeje e punonjësve të policisë rrit imazhin dhe prestigjin e organit të Policisë së Shtetit Shqiptar në publik. Gjatë inspektimit në këtë Komisariat grupi inspektues intervistoi një grup personash të sapo riatdhesuar dhe konstatoi se atyre në momentin e dorëzimit të pasaportës u jepej një kopje e proces-verbalit të mbajtur nga punonjësi i policisë⁴ për secilin person të rikthyer në të cilin të pasqyroheshin shkaqet e kthimit dhe kohëzgjatja e penaliteteve si rezultat i shkeljeve të rregullave Shengen nga personi i kthyer konform nenit 109/1/f dhe 109/5 të ligjit nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”.

Ambientet e sigurisë dhe kushtet e tyre

Në Komisarlatin e Policisë Kufitare “Nënë Tereza” Rinas nuk kishte ambiente të sigurisë dhe personat e arrestuar/ndaluar dërgoheshin në dhomat e sigurisë të Drejtorisë Vendore të Policisë Tiranë.

Regjistri i personave të shoqëruar, ndaluar/arrestuar si dhe trajtimi i të shoqëruarve, ndaluarve/arrestuarve gjatë veprimeve që kryen policia

Gjatë inspektimit u konstatua se në Komisarlatin e Policisë Kufitare “Nënë Tereza” Rinas, “Regjistri i evidentimit të të dhënave për personat e shoqëruar” ishte i tipit “Model nr. 1” konform Aktit për procedurat standarde: “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin Nr.306, datë 31.03.2016 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit dhe ishte i sekretuar.

Të gjithë personat e shoqëruar në organin e policisë sipas dispozitave të Ligjit Nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit” regjistroheshin në këtë regjistër nga punonjësit e zyrës së informacionit. Nga këqyrja e këtij regjistri rezultoi se:

⁴ Neni 109/1/f “Punonjësi i policisë bën shoqërimin e personave në ambientet e Policisë ose institucionin urdhërdhënës në kushtet dhe rastet e mëposhtme:

f) për hyrje të paligjshme në kufirin shtetëror, si dhe në rastet e dëbimit ose ekstradimit.

Neni 109/ 5 “Punonjësi i policisë, dokumenton në proces-verbal veprimet e kryera me personin e shoqëruar. Procesverbalin nënshkruhet në fund të çdo flete nga punonjësi i policisë që ka kryer veprimet dhe personi i shoqëruar. Një kopje e procesverbalit i vihet në dispozicion personit të shoqëruar.”

Koha e qëndrimit në gjendje shoqërimi të shtetasve ishte e ndryshme nga 1 deri në 4 orë. Rubrikat e regjistrimit ishin plotësuar në mënyrë korrekte, me përgjegjësi dhe saktësi nga punonjësit e policisë

Në këtë Komisarariat kishte regjistër për personat e ndaluar/arrestuar, ku evidentoheshin të gjitha rastet e ndalimeve dhe arrestimeve të kryera nga punonjësit e këtij organi, i cili ishte i sekretuar. Nga verifikimi i këtij regjistri rezultoi se në rastet e arrestimeve dhe të ndalimeve të personave të shoqëruar, ora e arrestimit/ndalimit përputhej me orën e shoqërimit të tyre në organin e policisë.

Ndërkohë u konstatua se në këtë Komisarariat kishte regjistër për evidentimin e kërkesë/ankesave të personave të shoqëruar, të arrestuar dhe të ndaluar, sikurse parashikohet në Nenin 115 të Ligjit Nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”, i ndryshuar, por nuk kishte asnjë ankesë apo kërkesë, të regjistruar.

Ambientet e intervistimit

Në Komisariatin e Policisë “Nënë Tereza” Rinas oficerët e policisë gjyqësore i kryenin veprimet procedurale me shtetasit në zyrat e punës së tyre. Këto zyra nuk ishin të monitoruara dhe ndërkohë në këtë organ nuk kishte ambiente të veçanta hetimi të monitoruara me kamera gjatë kryerjes së veprimeve procedurale nga oficerët e policisë gjyqësore.

Avokati i Popullit, duke iu referuar standardeve ndërkombëtare, e konsideron procesin e monitorimit filmik një element parësor për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, pasi ka efekt parandalues për kryerjen e veprave të dhunshme dhe të dënueshme, si nga ana e të shoqëruarve, ndaluarve e arrestuarve, ashtu dhe nga vetë punonjësit e policisë së shtetit.⁵

Nga monitorimi që u bë në disa prej zyrave të punonjësve të policisë, nuk u gjetën sende, prania e të cilave të ekspozonte dhunë tek personat me të cilët ata kryenin veprime procedurale.

Ndihma juridike dhe psikologjike

Nga pyetja e punonjësve të policisë rezultoi se në rastet kur të ndaluarit/arrestuarit madhorë të cilët nuk kishin mundësi financiare për të pajtuar avokat privat dhe kërkonin ndihmë juridike, atyre iu sigurohej mbrojtja me avokat.

Në rastet kur të ndaluarit/arrestuarit ishin të mitur, veprimet procedurale kryheshin në praninë e detyrueshme të avokatit mbrojtës të caktuar kryesisht dhe të psikologut. Avokatët siguroheshin nga lista e avokatëve të dërguar nga organi i prokurorisë. Ndërsa

⁵ “Një sistem i monitorimit të vazhdueshëm i standardeve dhe procedurave të intervistave të policisë duhet vënë në zbatim, po ashtu; kjo kërkon një regjistrim të saktë të intervistave të personave në ambientet e policisë, të cilat, nëse është e mundur duhet të zhvillohen me pajisje regjistruese elektronike (audio dhe/video). Duhet të kërkohej që të regjistrohen në mënyrë sistematike koha kur ka filluar dhe mbaruar intervista, ndonjë kërkesë të bërë nga i ndaluarit gjatë intervistës, si dhe të personave të pranishëm gjatë çdo interviste.” CPT’ reports; Armenia: Visit 2010[par.18]

psikologu sigurohej nga Drejtoria Vendore e Policisë Tiranë ose në bashkëpunim me shkollat e mesme të qytetit Tiranë.

Ndërkohë u konstatua se në këtë Komisarariat zbatohet detyrimi ligjor i parashikuar në Nenin 109/5 dhe 122/5 të Ligjit Nr. 108/2014 “Për Policinë e Shtetit”. i ndryshuar, si dhe në kapitullin VII, pika a.3.4 referuar standardeve të përcaktuara në ligjin nr.108/2014, “Për Policinë e Shtetit”, Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.1102, datë 07.11.2017, për miratimin e procedurës standarde “Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit, lidhur me plotësimin dhe dhënien e procesverbalit të veprimeve të kryera me të shoqëruarit nga punonjësit e policisë që ishin ngarkuar me detyrën e kryerjes së verifikimit dhe trajtimin e çështjes përkatëse.

Gjatë inspektimit u konstatua se në korridoret e godinës dhe të ambientit të shoqërimit të këtij Komisaritati ishin afishuar postera me të drejtat ligjore të personave të shoqëruar në organin e policisë dhe të personave të ndaluar/arrestuar.

Për sa më sipër dhe me qëllim zgjidhjen e problemeve të konstatuara gjatë këtij inspektimi, bazuar në pikën 3 të nenit 63 të Kushtetutës ku parashikohet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”* dhe në bazë të nenit 21/b të Ligjit Nr.8454, datë 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku përcaktohet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive”*.

REKOMANDOJMË :

1. Ndërtimin e ambientit të shoqërimit, duke shtuar edhe dy dhomave të tjera, referuar standardeve të përcaktuara në ligjin nr.108/2014, “Për Policinë e Shtetit”, Urdhrin e Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit nr.1102, datë 07.11.2017, për miratimin e procedurës standarde “Trajtimi dhe sigurimi i personave të arrestuar/ndaluar në ambientet e Policisë së Shtetit.dhe Aktit të procedurës standarde: “Rregullat teknike të shoqërimit në polici”, miratuar me Urdhrin Nr.306, datë 31.03.2016 të Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit.
2. Marrjen e masave të nevojshme për ndërtimin ose krijimin e ambienteve të përshtatshme, me hapësirën e duhur, me ndriçim natyral, me ajrim dhe të pajisura me orenditë e nevojshme me qëllim për të siguruar kushte normale për qëndrimin dhe akomodimin e qytetarëve të riatdhesuar nga vendet e tjera.
3. Marrjen e masave për të mundësuar ndërtimin e ambienteve të nevojshme pune dhe me kushte e standarde bashkëkohore për punonjësit e policisë të këtij komisaritati që zhvillojnë procedurat e riatdhesimit.
4. Marrjen e masave të nevojshme për instalimin e sistemit të monitorimit me kamera në koridorin dhe në dhomën e shoqërimit të këtij Komisaritati.
5. Marrjen e masave të nevojshme për krijimin e zyrave të përshtatshme ku merren në pyetje shtetasit gjatë kryerjes së veprimeve procedurale nga

oficerët e policisë gjyqësore dhe instalimin e sistemit të monitorimit me kamera në këto zyra.

Për qëndrimin që do të mbani dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të ligjit Nr. 8454, datë 04.02.1999 "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

ERMONELA XHAFA

A. Kocaj

